

SPRE NOI PERFORMANȚE

Termometrele și-au făcut conștiincios datoria, înregistrând canicula acestei veri. Înfruntând urcușurile alpine ale mercurului, actorii Teatrului Național din București, au adăugat temperaturii cotidiene, febra propriei lor emoții, înaintea plecării în turneu.

Turneul cel mare, așa numesc actorii primei noastre scene, această nouă deplasare a teatrului lor care și-a „cucerit“ o tradiție artistică de pe urma turneelor (vezi Paris și apoi Veneția). Dar...

— Aceasta e cea mai grea încercare și cel mai greu examen al Teatrului Național din București. Plecăm cu speranța că la întoarcere, turneul acesta va constitui un titlu de mândrie al teatrului românesc — ne-a spus Sică Alexandrescu, maestru emerit al artei și regizorul celor 5 spectacole cu care teatrul pornește în turneu.

5 piese... Să ni le reamintim, căci în august și în prima jumătate a lunii septembrie, de la 9 dimineața pînă noaptea tîrziu, au venit la repetiții, fără a întârzia un singur minut, și cei din *O scrisoare pierdută*. Adică și Radu Beligan (Dandache) și Al. Giugaru (Trahanache) și I. Finteșteanu (Farfuridi) și Birlic (Brinzovenescu) și Niki Atanasiu (Cațavencu) și Marcel Anghelescu (Pristanda) și C. Antoniu (Cetățeanul turmentat) și Elvira Godeanu (Zoe). Au venit și interpreții din *Anii negri*, adică și G. Calboreanu (Mihai Buznea) și Aura Buzescu (Maria Buznea) și Iulian Necșulescu (Miron Buznea), Mircea Constantinescu (Mitică Pleșa), Niki Atanasiu (Coman), C. Antoniu (Tudor Tomescu), Irina Răchițeanu (Ioana Gheorghe), Gr. Vasiliu-Birlic (Nae Zabalon), Radu Beligan (Molin), Ion Manu (Biciulescu), Al. Giugaru (Spălățelu), Eva Pătrășcanu (Victoria Marin) etc.

Erau apoi cei din *Steaua fără nume*: Al. Giugaru (șeful gării), Marietta Deculescu (Necunoscuta), Radu Beligan (Miroiu), C. Antoniu (Udrea), Silvia Dumitrescu (D-ra Cucu), Eugenia Popovici (eleva), Birlic (Ichim), Marcel Anghelescu (Pascu), Al. Ghibericon (țăranul), C. Bărbulescu (Grieg) ca și cei din *Revizorul*: Al. Giugaru (Primarul), Silvia Fulda (Ana Andreevna), G. Calboreanu (Zemlianika), Birlic (Bobicinski), Marcel Anghelescu (Dobicinski), Radu Beligan (Hlestacov), Nicu Dumitriu (Feodor Andreevici), Marcel Enescu (Corobchin), Tanți Cocea (soția lui Corobchin), Ion Manu (Luca Andreevici), Al. Ghibericon (Osip), interpreții din *Bădăranii* — Birlic, Tanți Cocea, Niki Atanasiu, Al. Giugaru, Cella Dima, Eugenia Popovici, G. Calboreanu, Silvia Dumitrescu, Marcel Anghelescu, Radu Beligan.

— Lucrăm așadar, din zori pînă în noapte, ne spune Sică Alexandrescu, șeful unui mic dar neobosit „stat major“, pentru că mulți actori interpretează roluri noi de astă dată. Calboreanu va interpreta și pe Zemlianika din *Revizorul*, și a cerut din proprie inițiativă și rolul comunistului Buznea din *Anii negri*, rol pe care, sînt sigur, îl va ridica la înălțimea talentului său. E simplu deci: două noi roluri principale într-o singură lună. Practic, aceasta înseamnă 10—12 ore de repetiție pe zi!

— Am fost întrebat dacă am schimbat ceva din concepția spectacolelor, ne spune Sică Alexandrescu. Nu! Năzuim însă spre noi performanțe. La repetiții fac, cum s-ar spune, „o repunere în drepturi a spectacolelor“. Mă preocup în mod special de comedii care, după cum se știe, din pricina actorilor, uneori și din cauza unui anumit public care solicită actorii la șarjă, alunecă dincolo de perimetrul lor artistic.

LA REPETIȚII !

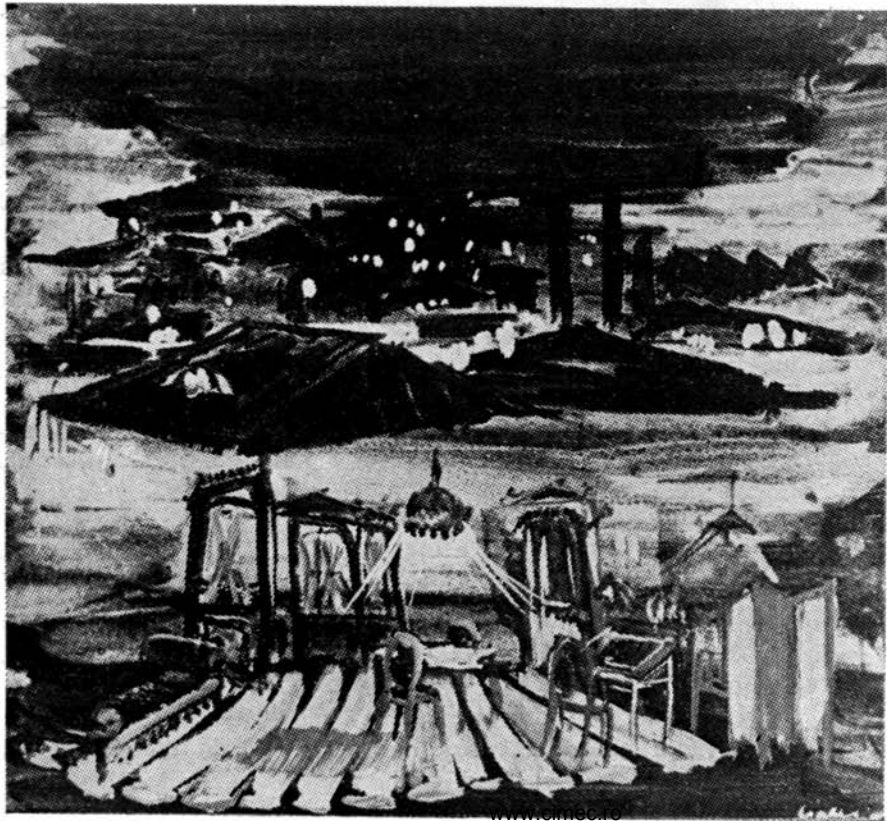
O scenă din *Bădăranii...* o scenă din *O scrisoare pierdută...* Piese jucate de zeci de ori, de sute de ori, roluri duse în turnee, peste hotare. Și totuși ! Fiecare scenă e încă o dată adincită, fiecare moment e din nou topit și retopit artistic.

— Cizelăm rolurile. Le dăm o nouă strălucire. Ne aplecăm cu o emoție nouă, dătătoare de fior și vibrație artistică. E emoția firească a mării întâlniri cu țara marilor tradiții teatrale și artistice, ne-a spus Eugenia Popovici — părăsind pentru câteva clipe personajul Lucietta din *Bădăranii*.

— M-am gândit ce să-i duc bunului meu prieten Livanov, la Moscova ne mărturisește Costache Antoniu. Și după ce m-am sfătuit cu colegii mei — cu Birlic, cu Giugariu — am mai stat de vorbă și cu alții și ne-am hotărât. Să-i ducem acestui bun prieten al teatrului românesc spectacole de calitate. Livanov a vorbit mult la Moscova despre noi și avem deci „obligații“.

— 5 spectacole, 5 roluri, îi răspunde Birlic. E o obligație serioasă. Canciano și Brînzovenescu, Nae Zabalon, Bobcinski și Ichim, îmi solicită o răspundere de care mă simt covârșit. Pe deasupra, mă simt dator să fac și o indiscreție : am pregătit — eu și alți colegi — un mic repertoriu de schițe, momente și monoloage din repertoriul nostru. Asta pentru seratele în întreprinderi, în colhozuri.. Și, ca

Schiță de decor de Liviu Ciulei pentru piesa „Anii negri“

un om curajos ce mă aflu, am îndrăznit să pregătesc câteva momente cehoviene. Rezultatul îl voi vedea acasă la... Cehov!

Radu Beligan părea mai meditativ. Mă aflu numai la câteva clipe după o discuție cu un om de teatru sovietic care îmi mărturisea convingerea sa că Beligan va înregistra un veritabil succes în *Revizorul*. „Are și silueta potrivită numelui personajului (care în rusește ar însemna biciușcă), Beligan l-a compus unduios și incisiv ca o cravașă“.

Beligan însă era mai rezervat. „S-a spus că e o mare încercare pentru noi. Voi juca deci pe Hlestakov, în țara în care elevii dau extemporal cu transcrierea din memorie a celebrului text gogolian. Pentru mine e deci un mare examen! Ne-am străduit să înțelegem și apoi să aplicăm, în creația artistică, sistemul lui Stanislavski. Am educat la Institut generații de tineri actori. Acum ne prezentăm noi, în fața unor spectatori dintre care nu vor lipsi renumiții măestrii sovietici ai artei teatrale. Pornesc la pregătirea acestui turneu cu sentimentul că voi interpreta 5 roluri noi în 5 premiere. E curios, dar atmosfera generală de muncă din colectiv nu ne-a făcut să ne simțim oboseți nici o clipă, sau poate nu ne-a dat răgazul să simțim oboseala. Studiez textele ca înainte de primele lecturi și mă simt ca la un debut. E de fapt și un mare debut, e cu totul altceva decât în turneele din Franța sau Italia. Vom juca în fața unor spectatori familiari cu Gogol, Cehov sau Shakespeare, autori care fac parte din viața lor cotidiană. Într-adevăr o mare experiență. Aș vrea ca unele din însemnările mele personale în această călătorie să poată fi de folos și altora prin publicarea lor“.

— E un elan comun, uimitor, care ne-a dat vârsta pionieratului artistic, ne mărturisea și Niki Atanasiu la acest colocviu improvizat. E un nou ritm de muncă, neîntâlnit poate în istoria Teatrului Național. El pornește de la ritmul nostru interior, de la dorința unanimă de a prezenta țării socialismului, o imagine a ceea ce s-a făcut în patria noastră, a ceea ce a însemnat în artă și teatru conducerea de către partid. E deci o datorie a noastră cetățenească și partinică de a înfățișa spectatorilor sovietici această imagine. Și sînt sigur că o vom face!

FĂRĂ FIGURAȚIE ?

Ba nu! Piesele vor avea figurație, dar să-i trecem puțin în revistă și pe „figuranți“.

În *Revizorul* de pildă printre „invitați“ vor figura: I. Finteșteanu, C. Antoniu, Elvira Godeanu; în *O scrisoare pierdută*, din „grupul Cațavencu“ vor face parte: Al. Ghibericon, Nicu Dumitriu, Iulian Necșulescu; din „grupul Farfuridi“ Ion Manu, Marcel Enescu; iar „bătăușii“ vor fi conduși de N. Brancomir. În *Anii negri*, Eugenia Popovici face figurație în „fata cu cafele“, Cella Dima în o „dactilografă“, iar Al. Ghibericon e „un magistrat militar“. E nu numai o atitudine artistică demnă de reținut ci și un strălucit exemplu dat tinerei generații. Artiști ai poporului și artiști emeriți au ținut din toată inima ca fiecare spectacol să fie perfectat artisticeste în cele mai mici amănunte. De aceea, unul din „figuranți“, Ion Manu, ne spunea zîbind: „Voi căuta să arăt că printr-o temeinică pregătire, o simplă prezență scenică poate fi cizelată, ridicată la valoarea unui portret, individualizată. Nu m-am ferit de rolurile mici și de aceea figurația din *O scrisoare pierdută* am primit-o cu plăcere... Mai ales că din „grupul advers“, al lui Cațavencu, va face parte și figurantul... Sică Alexandrescu.

ȘI TEHNICUL...

Că sarcinile tehnice cer o muncă grea și plină de răspundere ne-a dovedit-o timpul îndelungat de căutări pînă ce am reușit să-l găsim pe responsabilul acestui important sector: Ștefan Norris. În atelier, în mijlocul celor care vopseau sau renovau decoruri, în mijlocul acestui mic șantier am putut afla vești despre „haina nouă“ a spectacolelor de turneu. Astfel decorurile la *O scrisoare pierdută* și *Bădăranii* au căpătat un alt aspect (adaptabil și unei scene de 8 și 16 m.), în timp ce *Anii negri* (odată cu modificările autorilor, care au îmbunătățit calitativ textul) au căpătat și un nou decor. Liviu Ciulei a compus cadrul scenografic al *Anilor negri* (ce căpăta în aceste condiții aspectul unei veritabile premiere). Astfel, decorurile, concepute într-un cadru sumbru, marcînd exploatarea și impilarea „anilor negri“, vor fi profilate peste imaginile de fundal ale unui București de odinioară...

Scenografii Brățășanu și Nițescu, șefii de atelier Ion Popa și Florica Scîrțan nu au putut răspunde întrebărilor noastre. Erau prea ocupați. Răspunsul cel mai elocvent ni l-au dat însă decorurile care se ridică peste noapte ca în povestea cu zîna fermecată, costumele noilor interpreți, utilajul tehnic gata pregătit. Cu multe zile înainte de plecarea colectivului actoresc, tehnicienii vor fi prezenți la Moscova unde vor ajuta la pregătirile ultime dinaintea spectacolelor. De altfel, zilnic, directorul adjunct al teatrului telefonează de la Moscova...

— Toate sînt bune. Condiții excelente. O cerere extraordinară de bilete. Publicul moscovit vă așteapă cu dragoste.

Cîteva amănunte: o expoziție va însoți turneul Teatrului Național „I. L. Caragiale“ — legăturile romîno-ruse în teatru și apoi legăturile romîno-sovietice; în mic, o ilustrare vie a influenței binefăcătoare a teatrului rus și sovietic asupra dezvoltării teatrului nostru.

Un bogat „caiet-program“, prezentat în excelente condiții tehnice (cuprinzînd articole de Zaharia Stancu, Aurel Baranga, Sică Alexandrescu), va înfățișa pentru fiecare piesă subiectul foarte explicit povestit, însoțit fiind de o bogată iconografie. De altfel, spectacolele vor putea fi ascultate de public în limba rusă printr-un sistem de retransmisie cu căști.

O surpriză plăcută: o insignă cu efigia lui I. L. Caragiale, „patronul“ Teatrului Național, va fi lăsată drept amintire fiecărui spectator sovietic.

O dată cu efigia lui Caragiale, actorii noștri vor să lase spectatorilor sovietici și o altă imagine: aceea a teatrului romînesc nou, a unui teatru legat de popor, purtătorul unor glorioase tradiții realiste și promotor al realismului socialist în arta spectacolului...

La rubrica „Prezențe romînești peste hotare“, turneul primei noastre scene deschide un nou și important capitol: „turneul cel mare“ așa cum arătam că îl numesc actorii subliniindu-i astfel importanța.

Am înțeles că acesta e un adevăr, am văzut la „lucru“ actorii, regizorii, mașiniștii Teatrului Național... Am rămas incredințat, chiar din perioada pregătirilor, că ei vor face cinste teatrului romînesc. Efigia lui Caragiale nu va rămîne o simplă amintire de spectator într-o cutie uitată. Ea va simboliza biruințele teatrale ale patriei noastre, care a făcut din arta sa unul din bunurile sale cele mai de preț.